

Guia docent de l'assignatura "Antropologia social"

2011/2012

Codi: 101136
Crèdits ECTS: 6

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500262 Sociologia	819 Graduat en Sociologia	OT	0	0

Contacte

Nom : Josep Lluís Mateo Dieste
Email : JosepLluis.Mateo@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Algun grup íntegre en anglès: No
Algun grup íntegre en català: No
Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No n'hi ha.

Objectius i contextualització

L'objectiu de l'assignatura és oferir una primera aproximació a l'Antropologia Social i Cultural. Es tracta d'una panoràmica general de la disciplina, incloent-hi els seus objectes -anàlisi de la diversitat i de la humanitat compartida-, la metodologia i les tècniques d'investigació, -el treball de camp etnogràfic -, les seves principals àrees d'estudi i les seves aplicacions al món contemporani. A més dels continguts teòrics i conceptuals de la disciplina en les àrees clàssiques (subsistència-intercanvi, parentiu, política, sistemes simbòlics), s'espera que l'estudiant es familiaritzi amb l'enfocament comparatiu dels sistemes socials i culturals, i el valor del treball etnogràfic en l'estudi de la diferència i de la construcció de desigualtats socials. Aquests coneixements li permetran emetre judicis sobre estudis de cas i analitzar fenòmens contemporanis vinculats a les relacions interculturals i a la variabilitat humana.

Competències i resultats d'aprenentatge

1331:E01 - Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant i tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.

- 1331:E01.18 - Definir els conceptes sociològics que interpreten els fenòmens culturals.
- 1331:E01.19 - Comparar els diferents enfocaments teòrics sobre la cultura.
- 1331:E01.20 - Relacionar els enfocaments teòrics amb els debats sobre l'ordre social i l'acció.

1331:E02 - Demostrar que es comprenen els enfocaments de la teoria sociològica, així com els diversos vessants, interpretacions i el context històric.

- 1331:E02.10 - Explicar les interpretacions socials de la cultura d'acord amb aquests enfocaments.
- 1331:E02.11 - Expressar els debats al voltant d'aquests enfocaments, pel que fa a la cultura.
- 1331:E02.12 - Relacionar els debats entorn d'aquests enfocaments, referits a la cultura, amb el context històric en el qual han sorgit.

1331:E05 - Aplicar els conceptes i els enfocaments de la teoria sociològica, especialment les explicacions de les desigualtats socials entre classes, entre gèneres i entre grups ètnics, a la posada en pràctica de les polítiques públiques i a la resolució de les situacions de conflicte.

- 1331:E05.13 - Definir els fenòmens socials subjacents a les polítiques i els conflictes culturals.

1331:E05.14 - Comparar la lectura dels fenòmens culturals des de diferents ideologies presents en la realitat social d'Espanya i de Catalunya.

1331:E05.15 - Distingir els fenòmens culturals subjacents a unes polítiques o a uns conflictes determinats.

1331:E08 - Avaluat les aportacions dels enfocaments sociològics a l'estudi de la cultura, l'educació, la interacció entre societat i medi ambient, la política social i el treball.

1331:E08.01 - Distingir els conceptes sociològics, així com els mètodes i les tècniques de recerca social comunament utilitzats per analitzar la cultura.

1331:E08.02 - Relacionar els conceptes, els mètodes i les tècniques utilitzats per analitzar la cultura amb els debats teòrics i metodològics generals.

1331:E09 - Analitzar problemes derivats de l'aplicació de polítiques públiques i de situacions de conflicte reconeixent la complexitat dels fenòmens socials i de les decisions polítiques que afecten la democràcia, els drets humans, la justícia social i el desenvolupament sostenible.

1331:E09.17 - Distingir els conceptes sociològics sobre la cultura que adopten els actors implicats en aquestes polítiques i conflictes.

1331:E09.18 - Discriminar les explicacions de les desigualtats culturals entre classes, entre gèneres i entre grups ètnics que aquests actors donen per descomptades.

1331:G01 - Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.

1331:G01.00 - Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.

1331:G02 - Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.

1331:G02.00 - Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.

1331:G03 - Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

1331:G03.00 - Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

1331:G04 - Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.

1331:G04.00 - Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.

1331:T02 - Comunicar de manera efectiva, mitjançant un nivell bàsic de llengua anglesa, les anàlisis bàsiques dels fenòmens socials.

1331:T02.00 - Comunicar de manera efectiva, mitjançant un nivell bàsic de llengua anglesa, les anàlisis bàsiques dels fenòmens socials.

1331:T03 - Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.

1331:T03.00 - Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.

1331:T04 - Buscar fonts documentals a partir de conceptes.

1331:T04.00 - Buscar fonts documentals a partir de conceptes.

1331:T05 - Avaluat la qualitat del propi treball.

1331:T05.00 - Avaluat la qualitat del propi treball.

Continguts

1. Introducció a l'antropologia

1.1. Conceptes bàsics

1.2. Breu història de l'antropologia

1.3. Objecte, mètodes i tècniques

2. Formes de subsistència i intercanvi

2.1. Estratègies de subsistència

2.2. Formes d'intercanvi

2.3. Transicions en sistemes tradicionals

3. Sobre la natura del parentiu

3.1. Gènere i nocions de procreació

3.2. Què és el parentiu? Conceptes bàsics

3.3. Formes de filiació i aliança

4. Poder i identitat

4.1. Enfocaments del poder

4.2. Tipus d'organitzacions polítiques

4.3. Etnicitat i nació

5. Sistemes simbòlics i religiosos

5.1. Definicions bàsiques

5.2. Xamanisme i ritus de possessió

5.3. Ritual i ritus de pas

5.4. Sincretisme i moviments religiosos

6. De colonitzacions i globalitzacions

6.1. Colonialisme, poder i sistemes de classificació

6.2. Repensant el món postcolonial

Metodologia

Activitats Dirigides

Classes magistrals amb materials de suport i discussió

Presentació de conceptes claus, debats teòrics i casos pràctics per tal d'analitzar els camps clàssics de l'antropologia, i copsar la mirada antropològica basada en l'etnografia, la perspectiva crítica i la comparació. Les sessions aniran acompanyades de suport visual, amb presentacions esquemàtiques i objectes iconogràfics per a la reflexió.

Visionat i discussió d'audiovisuals

Veurem a classe documents audiovisuals etnogràfics o de ficció que ens permetran observar i discutir alguns dels àmbits temàtics del curs.

Seminaris de lectures i pràctiques

Tres sessions de debat i discussió, en torn de tres temes proposats, que permetran aplicar una lectura bàsica de referència del dossier a un problema etnogràfic específic.

Activitats supervisades

Tutories, revisió de treballs

Tutories obertes als dubtes exposats pels alumnes; i tutories específiques dedicades a la preparació del treball de curs.

Autònomes

Lectura individual de textos, comprensió, resum, valoració, redacció de comentaris, comprensió dels continguts presentats a classe, preparació dels treballs i recerca pertinent, treball cooperatiu en grup, seguint les instruccions ofertes.

Activitats formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	30	1.2	1331:E01.18 , 1331:E01.19 , 1331:E02.10 , 1331:E01.20 , 1331:E05.13 , 1331:E08.01 , 1331:E09.17 , 1331:G03.00 , 1331:G04.00 , 1331:E09.18 , 1331:E08.02 , 1331:E05.15 , 1331:E02.12 , 1331:E02.11
Seminaris de lectures i casos	6	0.24	1331:E01.20 , 1331:E02.12 , 1331:E08.01 , 1331:G01.00 , 1331:E02.11
Visionat i discussió d'audiovisuals	4	0.16	1331:E01.20 , 1331:E02.12 , 1331:E05.13 , 1331:E08.02 , 1331:G01.00 , 1331:G03.00 , 1331:E09.17 , 1331:E05.15
Tipus: Supervisades			
Tutories i supervisió de treballs	27.5	1.1	1331:G02.00 , 1331:G04.00 , 1331:T03.00 , 1331:T04.00 , 1331:T05.00
Tipus: Autònomes			
Preparació lectures i treballs	75	3.0	1331:E01.18 , 1331:G02.00 , 1331:T05.00 , 1331:T04.00 , 1331:T03.00 , 1331:T02.00 , 1331:G04.00 , 1331:G03.00 , 1331:G01.00 , 1331:E01.20 , 1331:E02.12 , 1331:E05.13 , 1331:E08.01 , 1331:E02.10 , 1331:E01.19

Avaluació

1. Control de lectures i conceptes bàsics (35% de la nota)

Prova individual escrita, a l'aula, amb preguntes generals de comprensió sobre les lectures obligatòries del dossier i sobre teories, conceptes bàsics o casos específics presentats a classe.

2. Treball de curs (35% de la nota)

Treball en grup sobre algun dels temes proposats en el guió de treballs. Cap el final de curs, en data fixada al cronograma, es presentarà el treball per escrit, seguint les instruccions de forma i contingut.

3. Sessions de discussió de lectures i estudis de cas (30% de la nota; 3 sessions amb un valor de 10% cadascuna)

Tres sessions dedicades a la discussió de casos, a partir de les lectures proposades. S'avaluarà la presència i la participació en la sessió, a la qual l'estudiant haurà de presentar un breu comentari, elaborat a partir d'un guió de preguntes, per tal de preparar el debat. En el comentari es valorarà el plantejament d'hipòtesis i propostes explicatives del problema plantejat, així com el seu fonament en la lectura proposada.

Condicions de l'avaluació

Els estudiants de grau i de llicenciatura faran les mateixes proves d'avaluació. Per aprovar cal superar totes les proves amb almenys un 5.

Grau: Els estudiants de grau podran tornar a presentar els exercicis no aprovats al llarg del curs, en el període de reavaluació.

Llicenciatura: Els estudiants de llicenciatura podran presentar els exercicis durant els terminis d'avaluació fixats en el calendari (equivalent a la primera convocatòria) o durant el període de reavaluació de grau, que equivaldrà a la segona convocatòria de llicenciatura.

Cronograma de les avaluacions (indicatiu)

SETMANA	MES	DIA	ACTIVITAT
1	Setembre	12	
		14	
2		19	
		21	
3		26	
		28	
4	Octubre	3	
		5	Pràctica 1
5		10	
6		17	
		19	
7		24	
		26	
8		31	
	Novembre	2	Pràctica 2
9		7	
		9	
10		14	
		16	
11		21	

		23
12		28
		30 Pràctica 3
13	Desembre	5
		7
14		12
		14
		19 Prova escrita
		21
	Gener	9
		11
		16 Lliurament del Treball de curs + Revaluació-Lliurament de pràctiques no aprovades
		18
		23
		25
		30 Revaluació de la prova escrita (2a convocatòria de Llicenciatura: prova escrita i lliurament del treball de curs)
	Febrer	

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Discussió de lectures i estudis de cas	30%	4.5	0.18	1331:E01.18 , 1331:E01.19 , 1331:E02.10 , 1331:E01.20 , 1331:E05.13 , 1331:E05.15 , 1331:E09.17 , 1331:G01.00 , 1331:G03.00 , 1331:E09.18 , 1331:E08.01 , 1331:E05.14 , 1331:E02.12 , 1331:E02.11
Prova escrita (individual)	35%	2	0.08	1331:E01.18 , 1331:E01.19 , 1331:E01.20 , 1331:E08.02 , 1331:G02.00 , 1331:G03.00 , 1331:E09.18 , 1331:E08.01
Treball de curs (en grup)	35%	1	0.04	1331:E01.20 , 1331:E05.13 , 1331:E05.14 , 1331:E08.01 , 1331:E09.17 , 1331:G01.00 , 1331:G04.00 , 1331:T03.00 , 1331:T05.00 , 1331:T04.00 , 1331:T02.00 , 1331:G03.00 , 1331:E09.18 , 1331:E08.02 , 1331:E05.15 , 1331:E02.10

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA GENERAL

[Durant el curs es presentaran bibliografies temàtiques més específiques]

BALANDIER, G. (1971). Teoría de la descolonización. Las dinámicas sociales, Buenos Aires: Editorial Tiempo Contemporáneo.

FRIEDMAN, J. (2001) [1994]. Identidad cultural y proceso global, Buenos Aires: Amorrortu.

GLEDHILL, John. (2000) [1999]. El poder y sus disfraces. Perspectivas antropológicas de la política, Barcelona: Edicions Bellaterra.

GODELIER, M. (ed.). (1976). Antropología y economía, Barcelona: Anagrama.

(1981) [1980]. Instituciones económicas, Barcelona: Anagrama.

GONZÁLEZ ECHEVARRÍA, Aurora. (1994). Teorías del parentesco. Nuevas aproximaciones, Madrid: Eudema.

GONZÁLEZ, Aurora; SAN ROMÁN, Teresa; GRAU, Jorge. 2003. Las relaciones de parentesco, Bellaterra: Publicacions d'Antropologia Cultural-UAB.

HÉRITIER, Françoise. (2002) [1996]. Masculino/femenino. El pensamiento de la diferencia, Madrid: Ariel.

KAPLAN, D.; MANNERS, R.A. (1979) [1972]. Introducción crítica a la antropología cultural, México: Nueva Imagen.

LEWELLEN, Ted. C. (1994) [1983]. Antropología política, Barcelona: Edicions Bellaterra.

LLOBERA, J.R. (ed.). (1979). Antropología económica. Estudios etnográficos, Barcelona: Anagrama.

MOLINA, José Luis; VALENZUELA, Hugo. 2007. Invitación a la antropología económica, Barcelona: Edicions Bellaterra.

MORRIS, Brian. (1995) [1987]. Introducción al estudio antropológico de la religión, Barcelona: Paidós.

ROSSI, I.; O'HIGGINS, E. 1981. Teorías de la cultura y métodos antropológicos, Barcelona: Anagrama.

SAN ROMÁN, Teresa. San Román, T. (1996). Los muros de la separación. Ensayo sobre alterofobia y filantropía, Madrid: Tecnos.

SEGALEN, M. 1992 [1981]. Antropología histórica de la familia. Madrid, Taurus.

(2005) [1998]. El ritual en las sociedades contemporáneas, Madrid: Alianza.

MANUALS DE REFERÈNCIA

AADD (1993) Diccionari d'Antropologia. Barcelona: TERMCAT.

AUGÉ M., COLLEYN J.-P. (2005) Qué es la antropología. Barcelona: Paidós.

BESTARD, J. CONTRERAS, J. (1987). Bárbaros, paganos, salvajes y primitivos. Una introducción a la Antropología. Barcelona: Barcanova.

BOHANNAN, Paul. (1996) Para raros, nosotros: introducción a la antropología cultural, Madrid: Ediciones Akal.

BOHANNAN, P. y GLAZER, M. (eds.) (1992) Antropología: lecturas. Madrid: McGraw-Hill.

BOIVIN, M. , A. ROSATO Y V. ARRIBAS (1998) Constructores de Otredad. Una introducción a la Antropología Social y Cultural, Buenos Aires: Eudeba.

BONTE, Pierre, IZARD, M. (1996) [1991]. Diccionario de Etnología y Antropología, Madrid: Akal.

EMBER, C. (2003) Introducción a la Antropología. Madrid: McGraw-Hill.

EMBER, C. R. y EMBER, M. (2004) Antropología cultural. Madrid: Prentice Hall.

HARRIS, Marvin (2004). Introducción a la Antropología General. Madrid: Alianza Editorial.

HARRIS, M. (1999) El desarrollo de la teoría antropológica: historia de las teorías de la cultura. Madrid: Siglo XXI.

HENDRY, Joy. (1999) An Introduction to Social Anthropology. Other People's Worlds. London: Macmillan Press.

KOTTAK, Conrad Phillip. (2003) [2002]. Introducción a la antropología cultural. Espejo para la humanidad. Madrid: McGraw-Hill.

LISÓN C. (ed.) (2007) Introducción a la Antropología Social y Cultural. Teoría, método y práctica. Madrid, Akal.

LLOBERA, J.R. (1999) Manual d'antropologia social : estructura i evolució de les societats humanes. Barcelona: Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya, Pòrtic.